

Forfatter: Brahe, Tycho

Titel: Tychonis Brahe Dani opera omnia

Citation: Brahe, Tycho: "Tychonis Brahe Dani opera omnia", i Brahe, Tycho: *Tychonis Brahe Dani opera omnia*, udg. af I.L.E. Dreyer, 1913-29, s. a. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-tycho01tom-shoot-idm139955779399952/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Tychonis Brahe Dani opera omnia

**TYCHONIS BRAHE DANI
OPERA OMNIA**

AUSPICIIS SOCIETATIS LINGUÆ ET LITTERARUM DANICARUM
(DET DANSKE SPROG- OG LITTERATUR-SELSKAB)

Reprinted with permission of
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATUR-SELSKAB, COPENHAGEN
by
SWETS & ZEITLINGER N.V. · AMSTERDAM
1972

TYCHONIS BRAHE DANI OPERA OMNIA

EDIDIT
I. L. E. DREYER
TOMUS I

HAUNLÆ MCMXIII
IN LIBRARIA GYLDENDALIANA

**TYCHONIS BRAHE DANI
SCRIPTA ASTRONOMICA**

EDIDIT

I. L. E. DREYER

AUXILIO IOANNIS RÆDER

SUMPTUS FECIT G. A. HAGEMANN

TOMUS I

HAUNLÆ MCMXIII
IN LIBRARIA GYLDENDALIANA

L^r IN VRANIAM ELEGIA AUTORIS.

† *EST* locus ad Rynæ properantes fluminis vndas,
 Aspicias, Musas hinc habitare putes;
 Quo non fertilior, quo non iucundior extat,
 5 Qua videt Arcioum SCANIA tota polum;
 Scania diues opum, studij/que exercita bellj,
 Et decus & Dani gloria prima soli;
 Hunc nemus vmbroso circumdans vndique flexu,
 Claudit in aprico mollia prata sinu.
 10 In medio spectanda domus, cui prisca Vetustas
 Concepsit nomen HERRIS habere VADI.
 Hanc, olim, vaftris turba insignita cucullis,
 Incoluit, fingens Relligionis opus.
 Dum Romanus, adhuc, populo, sua Sacra, Sacerdos
 15 Venderet, & pretio Tartara clausa forent.
 Ast vbi nunc feris, Dijs sic statuentibus, annis,
 Dania Pontificum spreuit obire iugum:
 Hæc quoque lucrifera pietati turba minifrans,
 Protinus est illo cedere iussa loco.
 20 Nunc tenet antiquo BILDORVM sanguine, cretus
 STENO, Profapia gloria magna suæ.
 Steno suæ Patriæ decus, & tutator honesti,
 Quo fera Barbaries, vindice pulsa, fugit.
 Testantur Venetos imitantia Vitra labores,
 25 Quæ Cristallino clara colore nitent. ||
 L^v Testatur celebris, prius Ars inculta, Papyri,
 Culta sub auspicijs reddita Steno tuis.
 HAC ego Stenonj, quod noster Auunculus eßet,
 Tempore dum longo, iunctus in æde moror;
 30 Forte per vmbrifera digressus limina Syluæ,
 Solus ad irriguas expatiabar aquas.
 Sol erat Hesperias se tunc misurus in vndas,
 Lunaque nocturnos acceleravit equos.
 En DEA (nescio quæ) cælo delapsa fereno,
 35 Protinus hinc oculos constitit ante meos.
 Extimui, & rigido stabant horrore capillj;
 Donec, quos dederat, fustulit ipsa, metus.
 Pone metum, dixit, nec nostros effuge vultus,
 O Iuuenis, studijs non abigende meis.
 40 Sum Dea, (si nescis) quæ clarum nomen Olympo,
 VRANLÆ, quod in hoc fit mea cura, fero.

9

Inter

*Inter Apollineas, suauissima Numina, Mufas,
 Non me magnanimo charior vlla Iouj.
 Qualis enim terræ decliujs, celsior æther,
 Immensis superat, iugera parua, vijs:
 Sic ego, sic nostras, tollo caput ante Sorores; 5
 Ignoscat dictis, Calliopeia, meis.
 Illæ etenim vanos hominum cantare labores,
 Regna, Voluptates, Bellaque dira, solent.
 Et quæ præterea misero peraguntur in Orbe,
 Cuncta per exiguos mox abolenda dies. 10
 Ast ego res sperno Terræque Hominumque caducas,
 Scandere in Æthereas stat mea cura Domos. ||
 Et sublime Polo caput, vltra nubila tollens, 12
 Cum Ioue, cœlestj perfruor Ambrosia.
 Illic perpetuos Mundi septemplicis Orbes 15
 Scrutor, & apuduis Sidera fueta vijs:
 Sidera diuinj testantia Numinis Artem,
 Qua posuit vasto candida tecta Polo:
 Sidera venturj iamdudum conscia Fatj, 20
 Conscia sæpe boni, conscia sæpe malj:
 Sidera quæ vobis etiam sua iura minifrant,
 Multaque per tacitas dantque negantque vias.
 Non tamen hæc Animum cogunt ratione fruentem;
 Nam facit arbitrio, quæ volet, ille, suo.
 At quia perpaucj Rationis tramite currunt, 25
 Cœlica perpaucis flectere Fata datum.
 Hinc ego venturas mortalibus indico clades,
 Præuisum vt possint arte leuare malum.
 Talibus oblector, sunt hæc mea maxima cura,
 Quæ nec in æternos sunt peritura dies. 30
 Iam puto non quæres quæ sim, quæ munia gestem,
 Quamque inter reliquas sim decorata Deas.
 Sum tamen his (fateor) re tantum vilior vna,
 Culpa sed hanc hominum, non mea culpa facit.
 Quod pauci in terris fint, qui mea castra sequantur, 35
 Castra quidem fegni non adeunda pede.
 Illis Turba frequens, lucro stimulante, dicata est,
 Quod faciles habeant in sua castra vias.
 Res quoque mortales, mortalia pectora curant,
 Cœcaque terrestri puluere corda gerunt. || 40
 At memini antiquum generosi temporis æuum, 42
 Quo meus in terris cultus, honorque fuit.*

Et

Et memini tempus, quo celsa per atria Regum,
 Inter honoratas ingrediebar opes.
 Tunc etenim solos Reges vel Regibus ortos,
 Fas mea (tantus honor) tangere Sacra, fuit.
 5 Tu quoque nec nostros olim auersatus honores,
 Sæpe dabas aris thura adolenda meis.
 Sæpe sub astrifera lustrantem fidera nocte
 Vidimus; is fiet, dixit Apollo, tuus.
 Dixit, & ingentem mox spem concepimus ambo,
 10 Te fore perpetuo qui mihi thura daret.
 Te fore, qui rigidis coleret mea Sacra sub Vrsis,
 Redderet & patriæ fidera nota juæ.
 Donec in arcanas Vulcanj laberis Artes,
 Et peragis Sacro multa paranda Foco:
 15 Protinus incæpit noster vilescere cultus,
 Tunc honor, Vraniæ, nullus, vt ante, fuit.
 Id potui perferre tamen, namque & sua terris
 Sidera, fideribus non inimica meis.
 Terra suos Soles, & habet quoque terra Dianas,
 20 Et reliquas Stellas continet illa suas.
 Quicquid enim supra, totum quoque clauditur infra,
 Vultus & ambobus Orbibus vnus inest.
 Sidera sed terræ quædam tractanda videntur,
 His licet igniferj vis patet arte Dei.
 25 Nostra oculis cælo fulgent spectanda sereno
 Vires, non oculis, cernere Mente licet. ||
 L3+ Ergo nec inuideo Vestis sua Sacra puellis,
 Sunt etenim sacris sacra propinqua meis.
 Sed quod ab his vacuus vitam nunc ducis inertem,
 30 Nec mea, nec terræ, fidera pluris habes,
 Displicet: id propter, Superos delapsa reliqui,
 Vt tibi firmarem pectus amore mej.
 Turpe est florentem frustrare per otia vitam,
 Turpe est, inceptum deseruisse decus.
 35 Ergo age, quid dubitas? nostros nunc incipe cultus,
 Sat puto Vulcano temporis esse datum.
 Incipe si quæris, quid sit tibi forsan agendum,
 Materiam qua sis ingeniosus, habe.
 40 En noua sublimi spectatur in æthere Stella,
 Qua sedet ad boreum Cassiopea Polum.
 Hanc non vlla prius longæui temporis ætas,
 Stellarum solitis vidit adesse locis.

9*

Huius

*Huius in immenso positum metiaris Olympo,
 Quamque sit a vobis illa remota, vide,
 Demonstans alijs dirum non esse Cometam,
 Sed numero stellas hanc sociasse suo.*
Nam quia nil veteres mortalia pectora tangunt, 5
Hæc noua, quod veteres non monuere, monet.
*Insuper Annus adest renouatis orbibus, ex quo
 Est Deus e casta Virgine natus Homo.*
*Huic volo designes labentia tempora cælo,
 Aptabisque fuos ad vaga signa dies.* 10
*Astrorum positus Solis Lunæque recurfus,
 Lapfaque sub terras, orta que signa nota. ||*
Hinc disces, vario quid gignat in aëre cælum, L.3
*Nunc æstus rapidos, nunc boreale gelu:
 Quando serena dies læto fulgebit amictu,* 15
Nubibus aut pluuiæ præcipitentur aquæ.
*Hæc tentata diu multos pia cura fefellit,
 Qui penitus nostra destituuntur ope.*
Tu sed ab auspicijs Superum melioribus orfus, 20
Fac tibi mandatum perficietur opus.
*Quo prius exacto, longe ad maiora reducam,
 Quæque alijs nec adhuc sunt patefacta, scies.*
*Te modo non pigeat suaues subijsse labores
 Vranæ, & superas scandere adusque domos.*
Hinc (nisi vana fides Diuæ cui Fata ministrant) 25
Nomen ab æterna Posteritate feres.
*HÆC vbi Diua Poli, celsis quæ præfidet astris,
 Dixerat, humanos sic imitata sonos,
 Protinus ex oculis fugiens repetiuit Olympum,
 Ingenio sensi numen adesse meo.* 30
*Cumque nefas esset Superum contemnere iussa,
 Accipe quod fieri Diua monebat opus.*
*Accipe tu generosa cohors quæ sacra ministras
 Cœlicolæ, vulgo non adeunda, Deæ.*
Hæc si grata tibi, quamuis sint vilia, fient, 35
Forfitan his longe mox meliora feres:
*Mox meliora feres, quia nec me rifus inertis,
 Nec labor a studijs, terret Olympe tuis.*
*Et placet, & placeat alijs, iactare triumphos,
 Celsaque grandiloquo verba tonare sono, ||* 40
Vel memorare suam longæua ab origine stirpem, L.4'
Atque sibi laudi facta putare Patrum.

Sintque

Sintque alijs cordi Regumque Ducumque fauores,
 Sint cordi e terra quæ fodiuntur opes.
 Quos leuis Ambitio, lucrique infana cupido
 Vexat, & Officij grandis obire iugum.
 5 Delectent multos furibundi pocula Bacchi,
 Pocula per madidos sæpe iterata dies.
 Multos blanda Venus lepidis amentet ocellis,
 Quos leuis, infanj torquet amoris, amor.
 Alea fit iucunda alijs, depictaque charta,
 10 Quos Horas & opes perdere forte iubet.
 Nonnullis agitare feras, leporemque fugacem
 Prendere veloci, fit sua cura, cane.
 Sint quibus egregium est agiles equitare caballos,
 Et premere in gyrum terga ferocis equi.
 15 Pluraque delectent alios, si plura superfunt,
 More suo ingenuis quæ peragenda viris.
 Scilicet his studijs Virtus generosa probatur,
 Nobile Nobilitas forte requirit opus.
 Non equidem inuideo, miseret magis ista placere,
 20 His quibus excellens debuit esse decus.
 Est tamen his aliquando fuus (concedimus) vfus,
 Corpus enim, fuerint si moderata, iuuant.
 Ipse quoque, & quiuis, cum sic fert tempus, & ista
 Postumus, exigua namque opus arte puto.
 25 Et licet ipse etiam, genitus de Gente BRAHORVM,
 Nomen ab insigni Nobilitate traham: ¶
 L4* Et licet antiquus materni sanguinis ordo
 BILDORVM celebrem me quoque stirpe ferat:
 Nil tamen his moueor. Nam, quæ non fecimus Ipsi
 30 Et Genus & Proauos, non ego nostra voco.
 At mea Mens ausis operum maioribus ardet,
 In quibus excellens cernitur esse labor.
 Rebus in excelsis decus est & gloria maior,
 Parua leues animos cura mouere solet.
 35 Me iuuat ingenio conscendere tecta Tonantis,
 Celsaque stelliferi signa notare Polj.
 Me iuuat in toto quæ splendent plurima cælo,
 Miranda artificis cernere facta Dej.
 Hoc opus est Hominis, hæc est ea Diua voluptas,
 40 Quæ similes celsis nos facit esse Deis.
 Quisquis enim superas animo volitare per arces,
 Syderaque ingenio gaudet adire suo,

Disimiles

*Difsimiles hominum curas, similesque Deorum,
 Et sua quo terris Mens releuetur, habet.
 Promissumque studet prius hinc cognoscere cœlum,
 Nec nouus ignotas hospes adire domos.
 Siue agat in terris, illum delectat Olympus, 5
 Dum vitæ in fragili corpore gestat onus:
 Siue agat in cœlis, illum delectat Olympus,
 Cum datur æterna conditione fruj.
 Felix in terris igitur, super æthera felix,
 Æthera quem terris præposuisse, iuuat. 10
 At quisquis pecudum similis, cœlestia temnit,
 Viuit, & est vitæ nescius ipse suæ: ||
 Tantum etenim terrena sapit, mortalia tantum, L.5r
 Et, quæ cœca potest Talpa videre, videt.
 Sed pauci, heu nimium pauci, quibus almus Apollo 15
 Hoc dedit, vt videant id quod Olympus habet.
 Namque opus est illos, sprete mortalibus actis,
 Altius ad Superos exeruisse caput.
 Hos non blanda Venus, stolidi non pocula Bacchi
 Decipiunt, nec opes, nec fugitiuus honos: 20
 Sed præclara magis, magis his illustria spectant,
 In quibus & superis est sua cura Deis:
 Vincere sublimj, sublimia sidera, Mente,
 Ætheraque Ingenio supposuisse suo.*

IN

astrorum, quod sæpius publice editum est, postremum vero Basileæ a. 1571. Hunc librum Tycho sæpe consuluisse videtur. Alter Haly, quem hic Tycho designat, 'Ali ben Kidwân, mortuus est Cahiræ a. 1061. Hic commentarium composuit in Ptolemæi *Quadripartitum*, qui una cum hoc libro Venetiis prodiiit a. 1493 et 1519. Cometa ille, quem Tycho significat, in Scorpione apparuit a. 1006, horoscopum vero ejus composuit 'Ali ex tempore novilunii d. 30 m. Aprilis; quamquam e verbis ejus non patet, momentum, quo apparuisset cometa, ei ignotum fuisse, quare suo arbitrio tempus novilunii proxime antecedentis delegerit; cf. *Liber quadripartiti Ptholemei* (Venetiis 1493) fol. 47 r. Illius diei figuram cæli auctoritate 'Ali nixus confecit Cardanus in libro, qui inscribitur *De astrorum judiciis commentaria* (Basileæ 1554) p. 157. Anno 1006 non stellam novam, sed hunc solum, ut videtur, cometam apparuisse, demonstravimus in *The Observatory* XXX p. 248.

ad p. 37,¹²] cf. Plin. *Hist. nat.* II 47,¹²²; Ptolem. *Quadripart.* lib. II *De particulari tempestatum consideratione*, p. 114 (ed. Melanchthon, Basileæ 1553).

ad p. 42,²¹] cf. Ptolem. *Quadripart.* lib. I *De imperantibus et obedientibus signis*, *De intuentibus et idem valentibus signis*, p. 47 sq. (ed. Melanchthon).

ad p. 42,³²] Omne folium... Ovid. *Fast.* 1493. Hunc versum sæpius affert Tycho.

ad p. 44,⁶] Ovid. *Fast.* I 297 sqq.

ad p. 59,¹⁶] *Astutam vapido*... Pers. *Sat.* V 117.

ad p. 60,⁹] Vergil. *Æn.* I 85 sq.

ad p. 61,⁶] cf. Ptolem. *Quadripart.* lib. II pp. 82 et 88.

ad p. 62,¹⁴] cf. Ptolem. *Quadripart.* lib. II p. 92.

ad p. 65,²] Rynæ fluminis, Danicæ: *Rönne Aa*; rivulus est, qui perfluit per prædium Heridsvad, ubi novam stellam primum Tycho vidit.

AD APPENDICES AD LIBRUM DE NOVA STELLA PERTINENTES.

I. AD DIARIUM ANNI 1573.

Diarium anni 1573 in uno codice Vindobonensi lat. 10932 nobis traditum est, neque umquam alii ejus codices existisse videntur. Hic autem sic inscriptus est: »Diarium astrologicum et meteorologicum Anni a nato Christo 1573 ad Loci Longitudinem graduum 35, Latitudinem graduum 56. Accedit Tractatus de nova quadam & inusitata Stella quæ iuxta Finem anni præcedentis nullo ævo prius confecta apparere cæpit«. Complectitur vero hæc:

1. foll. 2— 9: Præfationem (Inclutis utriusque...)	=	—	—	-	35—44
2. foll. 10—22: De nova... Stella	=	—	—	-	16—34
3. foll. 24—51: Diarium	=	—	—	-	75—130
4. foll. 52—66: De Eclipsi Lunæ	=	—	—	-	45—64
5. foll. 68—73: In Uraniam Elegiam	=	—	—	-	65—70

Solus autem tractatus de eclipsi Lunæ ipsius Tychonis manu scriptus est.